

कोडूँच (सुनुवार)

एबोच माइताच राइच्चिआ पिति बुमथा राणि
गिप्सिस किन्थोपात

INDIGENOUS
MEDIA FOUNDATION

बारिचुम्मि,

- ☞ बुम्था रागि गिप्सिस थेयाथार्सिपातिके सिसोमेसो नु जेम्दापुकि नु रागिपुकिमि मेको थेयाथार्सिपातिबुदि ब्लाशा पचा माल्शो दे सुईसिशो गेसिथार्सि खाप्तेक लो:तारिडा रिम्शो थुंला हेप्चिसि दुम्नादुम्ना,
- ☞ ब्ला:तेक, आमकालि फ्लादाचिम्दा सुइबा नु मे मोपान सेवालपुईसि ताचा माल्शो नेल्लि मुरुपुकिके राइच्चिकालि ब्लाशा एबोच माइताचपुकि हेरवाम नेल्लि मुरुपुकिनु उइच्चि निमि देंशो लो:मि विम्मुशा,
- ☞ मुरु जेम्नबॉसके बुम्था शों:पोगा: ब्लिप्शो शेम्सिर्शि नु मुल्केमपुकिके साकुर्सासिसि नु थिसिगाप्सिमि नेल्लि मुरुपुकिमि प्लोईमागेसि पातेक लो:मि यो बिम्मुशा,
- ☞ रागिसि बोनाबोसि याम जेम्नाबोसिसि ओलोसि, जेम्नाबॉसिस याम मुल्केम्सि फ्लादाप्सिआ लाँगारमि मुरुपुकि याम मुरुमुरुके लाइसिमि लाँगार्सि याम मेकोके नोलेउम्सि पाइब जेम्दा, होब्ना नु बाअशोदेब्लापुकि जेम्नासोस, केब्नाकेसिसि कुल्कोईसिमि दुलि, तोब्नातॉबिस कुल्कोईसिमि पाचा मादुम्शयो नेयाने कुल्कोईसिमि उअबेर्सि मिनु रुम्देबुम्देल्सि कुल्कोईसिमि तोयातोअसि लो: निमि देंशो लो:मि यो ब्लिम्मुशा,
- ☞ एबोच माइताचआनके राइच्चि शाप्चिचाम्चि पातेक पेन्मामि तेकोइ यो परिकडा क्योर्थेफेर्थेला युअबुइसि दुम्चा माल्बा देंशो लो:मि चिनुनु ब्लिम्मुशा एबोच माइता हेरवाम माराइ पितिआ शुशियत मेकोआनके खाप, एरिया नु शोम्थशोंपपुकितारि दुम्शो दिप्सिचिप्सि याम आमराइच्चिमि पातिके सइनेसिरेन कोसिला सेप्सिच दुम्शो मिनु ऑपा इशोसिस्सोपा नेल्लि माल्शयो नु दाअशो बुदि नेल्लि थें:पोस पातेक राइच्चि फेंमाजासि आल्चि पातेतुलिसु वोन्तित्व दुम्शयोमि श्यात्डाइला पानापान,
- ☞ एबोच माइताचपुकिके होब्नाकेंसिसि, आखिक् का:थका:था रुम्देबुम्देल्सि

रेम्नाचेल्ना नु मेकोआनके मुल्केम्सि, ओलोसिथुँरिदुम्पादुम, सइनेसि काथ्का:था श्यार्दा, थामाथाईसिमि नेल्लि खाप, एरिया मिनु शोम्यशौँपपुकितारिडा मेकोआन्के राइच्चिकालि सेवालपुईसि मिनु लो:मुइच्चासि पाचा माल्शो हार्जाकालि बिन्नाबिन्ना,

- ☞ रागिपुकिनु दुम्शो जेअजेल, दावाँकाईथे मिनु हेर सेल्सिस गेराताँगेपुकिमि किन्थो पाशो एबोचमाइताचके राइच्चिकालि सेवालपुईसि नु लो:मुइच्चासि पाचामाल्शो हार्जाकालि यो बिश्शा,
- ☞ एबोच माइताचमि होब्नाकेसिसि, आग्थिक, रुम्देबुम्देल्सि काथ्का:था मुल्केम्सि थेंपोसकालि मिनु तेइ यो बाअत डाना यो नेल्लि पारिकडा क्योर्थेफेर्थे काथ्का:था दिप्सिचिप्सिकालि चिम्चा आँमिपुकिकालि गिच्चा गोशो लो:कालि जेम्ला हाअसि पानापान,
- ☞ एबोच माइताच आम्पुकिकालि वाँकुरिकु पोब थेंपोस नु नेल्लि खाप, रागिथेम नु गाइँदुकासतारिडा निसानिर्सिला नेल्लि गेराताँगे, मुल्केम नु रिदुमपाखिमपुकिकालि थेंशा होइच्चा नु सोत्तेअशा सेल्वा नु नेल्लि दाअसि काथ्का:था माल्मामाल्सि आम्दुम्सि कोईसि नेल्लि थेंपोस पेन्मासासेर पाचा चाब दुम्निमि देंशो लोमि सुइत्थँ पानापान
- ☞ माइताचके तायासँ, मुल्केम नु रिदुम्पाखिमिसि बाअशो देब्ला कुल्कोईसि ह्वतिको सेवालपुईसिला दिक्जार्सि काथ्का:था दावार्युम्फा थेंपोस नु मुबिसोर्के शिर्चाडा गेराताँगेसिमि प्लोइँमागेसि गाब्बा सालाालि सुइनासुइन,
- ☞ सासेसेरर, आग्थिक काथ्का:था रुम्देबुम्देल्सि बारिबार्सि नु थेंपोस, सुबुरागिडा रागि नु खापोनिपोआन दा:थे रुयारुब्सि काथ्का:था वार्चिसितुम्तुम नाम्सकुम्सिकालि एबोच माइताचके खाप नु रागिथेमपुकिमि आसेन्मामि चाअदिब्ब प्लोइँमागेसिमि बोइमाबोईसि गेनागेन,

- ☞ आलराइच्चि दुमादुम्सि नेल्लि आल्लानके थुयाथुल्सि शेमाशेंसि, सेमासेस्सि, नेका कालि बुम्था ख्लेगेखोलो कुर्माकुर्सि पाइब आ पिति माइताच परिवार नु किम्युविम्युपुकिके राइच्चिकालि इशोसिस्सोसि सुइनासुइन,
- ☞ जेअजेल, दावाँकाइँथे नु रागिपुकि नु एबोच माइताचदाःथे दुम्शो हेर सेल्सिस गेराताँगेपुकिमि किन्थो पाशो राइच्चिपुकि तेकोइतेकोइ योम्थिमि गार्गिरागिसि क्यारिक्याँसि, दायादाअसि, ख्लेगेखोलो नु ब्लेसिडा दुम्बा लोतारि क्यारि खाम्नाखाम्न,
- ☞ जेअजेल, दावाँकाइँथे नु हेर सेल्सिस गेराताँगे नु मेकोमि पाँजेर्जि पाइब नाम्सकुम्सि माइताच नु रागिपुकि दाःथेमि रिम्शयो सेल्श्या बुम्थासिआ लाँगार नामि देंशो लोतारि यो क्यारि खाम्नाखाम्न,
- ☞ बुम्था रागिगिप्शिदु बारिपात, आरिख्यक, रुम्देबुम्देल्सि नु मुल्केम्सि राइच्चिआ पिति गार्गिरागि अभिजेअजेल नु मुरु नु होप्नाकेंसिसि राइच्चिआ पिति गार्गिरागि अभिजेअजेल ऋथ्काःथा बिअत्तडानाना किन्थोपात नु गेयातोममि नेल्लि मुरुपुकिमि नेल्लि होप्नाकेंसिसि बाअसियोम्थि आ पिति फ्लाँहार्सिसिपा खाशिकिन पाइब नु नेल्लि आरिख्यक, रुम्देबुम्देल्सि नु मुल्केम्सि थेंपोसके फ्लाँहार्सि कुलकोइँसिमि माल्मामाल्सि पाइब आमखाशिकिनडा राइच्चिके चिंगाचेमा इम्दामाल्दातारि बिमाबिस्सि पा कोइँनिमि देंशो सालालि सुइनासुइना,
- ☞ गार्गिरागि तौँब्नातौँब दुमादुम्सि शेशेन्दु पाशो आमखाशिकिन आ पिति राइच्चिला तेकोइ यो मुरुकलि वोनित्ल्व पाचा एको किन्थोपातके तेकोइयो लोःकालि आल्वि पाचा माजाम्सिब देंशो सालालि शिर्माशिर्शिमि होइनाहोइन,
- ☞ एको किन्थोपातमा एबोच माइताचआ राइच्चिपुकिकालि गेशो सुइमासुइसिमि थमाइरिमाइ, सालाफोइँसार, मुरुराइच्चितारिआ सेवालपपुइँसि, क्योर्थेफेर्थेहीनता नु रिम्सो थुँआ पिति जेमदापुकिमि

लांगार्सि रागि नु एबोच माइताचदाःथे एच्चि बाअशो जेशोमि नु वाचि
नाम्सिकुम्सिकालि बारिबारिसि पाइब लोःमि सुइत्थिथा दुम्नादुम्ना,

- ☞ रागिडा नेल्लि गेसिथारिसिपुकि गार्गिरागिसि तौब्नातौबी ब्लेमारेमापुकि,
इशोसिस्सोसि मुरुराइच्चिआ पिति तौब्नातौबि ब्लेमारेमा आःगा
एबोच माइताचमि शालाशाल्वि दुम्बा दुम्तिके मेकोकालि श्याअब्लिप्शो
मुरुपुकिके बारिबारिसिलोः नु वार्चमि बिमाबिस्सि पाचा नु वाँकुरिकुसि
कुलकोईसिमि कुरिन्गेरिन रागिपुकिकालि उरुचि पानापान,
- ☞ एबोच माइताचआ राइच्चिके पेन्मासासेर नु राइम्दाइममि बुम्था
रागि गिप्शिदुमि इम्दामाल्दाफुइलि नु पेन्मारिशा हार्दाच खायाखासि
पाचामाल्शो लोमि बोइमाबोईसि गेनागेन,
- ☞ एबोच माइताचका राइच्चि नु फ्लाँहार्सिसिकालि सुइमासुइसि गेमागेसि,
पेन्मासासेर नु राइम्दाइम पाचा कालि नु एको रागिथेममि बुम्था रागि
गिप्शिदुसि क्यामके दार्चाडा गेरागेसिपुकिके थेंपोसआ पिति यो किन्थोपात
ईचि इम्दामाल्दाफुइलि दिम्लागाअसि मे दैशो लोमि सुइत्थाँ पानापान,
- ☞ माइताच मुरुपुकि माबाअथु तेकोइ क्योर्थेफेर्थे गार्गिरागिसि तौब्नातौबला
सुइमासुइसि गेमागेसि पाशो नेल्लि मुरुराइच्चिपुकि माबाअथु क्योर्थेफेर्थे
राइसोच निमि नु एबोच माइताचनु मेकोआनके तायाताँखि, काइलि
नु मुरुके कुलकोईसिमि फुइलि थेंपोसि दुम्बा कालि माबाअथुमादुम्शो
चासिथासि राइच्चिपुकि बाअश्यो बा दैशो सालालि सुइनासुइन नु
मेकोतारि चिःबिमाबिस्सि पा तुइपाइनातुइपाइन,
- ☞ एबोच माइताचआ बाअसियोम्थि रागिथेम रागिथेममि नु रागि
रागिमि फ्लाःदाचिम्दा दुम्शो नु रागिसि नु थेमरागिसि इशोसिस्सोसि नु
पारिफ्लामाफ्लाइसि एरिनेसिसि नु मुल्केम्सि पाम्लोरोम्सालालि शिर्माशिशिर्मि
होईसिचा माल्शो लोःकालि यो सुइनासुइन,

☞ बुम्यासि नु आँमिदुशा सेवालपुईसिआ तोम दुमादुमिसि खोइशशा पाचा माल्शो बारिआफार्के पुअथेदाईदाका कुलकोईसिमि आइदि कोईशो एबोच माइताचके राइच्चिआ पिति बुम्या रागिगिप्शिदु किन्थो पातकालि चिडांसिसिके काथ्का:था किन्थो पाइबा :

बाँ १

एबोच माइताचनु चासिथासि कुलकोईसिमि याम मुरुसि कुलकोईसिमि बुम्या रागि गिप्सिसि बारिपात, मुरु राइच्चिआ पिति सुबुरागिसि किन्थोपात नु गार्गिरागि मुरुराइच्चि तौँब्नातौँबला डोईशो कोमिथि नेल्लि मुरुराइच्चि नु चिंगाचेमा फ्लाँहासिसिआ फुइलि शाप्चिचाम्चि पाइब राइच्चि बाअश्यो बा ।

बाँ २

एबोच माइताच नु मुरुपुकि हेर नेल्लि मुरु नु मुरुपुकि मोशोन फ्लाँहार्सि नु उइत्थि निमि नु नेल्लि नेल्लि राइच्चि, इशोसिस्सोसि मेकोआनके चिंगाचेमा बोनाबोसि याम रिमाचेमामि लाँगार्सि राइच्चिपुकिके शाप्चिचाम्चि पाइब पेन्मामि तेकोइयो पारिकडा क्योर्थेफेर्थेला युअबुइशशा दुम्बा राइच्चि होइनिमि ।

बाँ ३

एबोच माइताचनु आमखार्शिकिनके राइच्चि बा । मेको राइच्चिआ पिति मेकोपुकि नेल्लि होब्नाकैसिसि बाअसियोमिथिआ पिति फ्लाँहार्सि कुलकोईसिमि खार्शिकिन पाइबान् नु नेल्लि आरिख्यक, रुम्देबुम्देल्सि नु मुल्केमिसि थैपोसके माल्मामाल्सि पाइबानिमि ।

बाँ ४

एबोच माइताचनु मेकोआनके आमखार्शिकिनआ पिति राइच्चि जानाजान पिशो पाशोनु नेल्लि खिड्गासि नु थानिथासि रिप्टुबाजोनु श्याअब्लिप्शो लो:पुकि काथ्का:था नेल्लि आम्तौँबुल गेपुकिमि केयाके:सि पाइब जुफाल नु दामादिपुकिआ पिति आम्तौँबुल दुम्बा याम आम्शारिआ राइच्चि बा ।

बाँ ५

एबोच माइताचनु नेल्लि फ्लादाचिम्दा होप्नाकॅसिसि, तौब्नातौबी, आख्थिक, रुम्देबुम्देल्सि नु मुल्केम्सि गेरातांगेकालि थॅशा होइच्चो नु ब्लाब्लाईखा सेल्लेके राइच्चि बा डाना मेकोपुकिमि माल्तेमडाना रागिके होप्नाकॅसिसि, आख्थिक, रुम्देबुम्देल्सि नु मुल्केम्सि गेरागेम्सिमि फुइलि कुलकोईसिमि ब्लिमाब्लिप्सि दुम्बा राइच्चि यो बा ।

बाँ ६

एब्सिका माइताच मुरुनु रागिसिडा राइच्चि बा ।

बाँ ७

१. माइताच मुरुपुकिनु ब्लोईंचा तातेक, राराअसि नु थुथुँसि माब्लोबा माब्लोइबा, फ्लाँहासिसि मुरुके राइमाराइसिके राइच्चि बा ।
२. एबोच माइताचनु हेर मुरुपुकिनु दुम्शो खोदँशो फ्लादाचिम्दा मुरुके कुलकोईसिमि फ्लाँहासिसि, सासेसेरर नु राइमाराइसिफुइलि ब्लोईंचो चासिथासि राइच्चि बा नु मेकोपुकि जॅरारेसि याम नेल्लि किम्युविम्युडा आल्आनकालि सेअतेसि हेर किम्युविम्युमि लाइतेक सुद्दाके तेकोइयो पारिकडा बायाहिम्सामि रेच्चा दुम्नादुम्नान ।

बाँ ८

१. एबोच माइताच नु मुरुपुकिकालि सोत्तेअश्या मासोर्तेके याम मेकोआनके मुलकेमके माशेम्तेक राइच्चि बा ।
२. रागिपुकिमि आइदि कोइँशो लोःपुकि दुम्चा मागेचा नु शेराप्सिथाप्सिकालि वाँकुरिकुसि, उइत्थिमिकार चाअदित्तिमि :

(क) फ्लादाचिम्दा मुरुके कुलकोईसिमि मेकोपुकिकालि नेल्लि माब्लोबा माब्लोइबा याम नेल्लि मुल्केम्सि थि याम जेम्नाबौसिस रिमाचेमाला

वोन्तिल्व पोब सिसोमेसो दुम्शो याम मेकोमि वाँकुरिकु पोब तेकोइयो गे,

- (ख) नेल्लि खाप, रागिथेम याम गाइँदुकासपुकितारि मेकोआनके आम्मुइँखा रोइसिँशा पाइब सिसोमेसोदुम्शो याम मेकोमि वाँकुरिकु पोब तेकोइ यो गे,
- (ग) मेकोआनके राइच्चि दाःथे तेकोइ यो राइच्चि बांदाँपु पाइब याम तोयातौंसि पाइब सिसोमेसो दुम्शोयाम मेकोमा वाँकुरिकु पोब तेकोइ यो गुखिँके सेअतेसि पाइँसिब चासिथासि बाःस यामायाःसि;
- (घ) तेकोइ यो गुखिँके सेअतेसिपा शाम्चा याम ग्याअप्लिप्सिकाःके गे,
- (ङ) मेकोपुकि दुलिदाइँसि दाक्युँसि जेम्नाबोसिसि याम जेम्नाबौंसिसि क्योर्थेफेर्थे पेन्मासासेर पाचा याम शुशि तेन्दोर पाशो तेकोइ यो गुखिँके रेकेरँसि ।

बौँ ९

एबोच माइताच नु मुरुपुकिकालि श्याअब्लिप्शो गिप्शिनास किम्युविम्यु याम रागिआ रिदुम्पादुम नु बाअशोदेब्ला खोइसि तेकोइ यो माइताच किम्युविम्यु याम रागिनु श्याअब्लिप्सि दुम्बा राइच्चि बा । ओदैँशोराइच्चि शाच्चिचाम्चि पाशोनु तेकोइ यो पारिकडा क्योर्थेफेर्थे सेमासेल्सि चेमाचल्सि दुम्नेदुम्नादुम्नान ।

बौँ १०

एबोच माइताचकालि मेकोआनके खाप याम रागिथेमला सेअतेसिमातिल्सिब । श्याअब्लिप्शो एबोच माइताचके फ्लाँहार्सि, फ्लाँहाश्या डोइँतिन तुइमातुइँसि रुमारुप्सि पा विश्शा पाचा गेशो माबाअथु नु तौँयासि नु बारिम शेराप्लिथाप्सि नाअति बिमाबिस्सि पा नु जाम्सावुडाना चाब्बादुम्बा हेर लाँ मादुम्यु तेकोइ तेइ बास याअतेक गे मापाइसिब । फ्लाँहाश्या डोइँतिन तुइमातुइँसि रुमारुप्सि पा बिश्शा पाचा गेशो ।

८

(Handwritten signature)

बॉ ११

१. एबोच माइताचनु मेकोआनके नेल्लि मुल्केम्सि रिदुम्पादुम नु रिदुम्पाखिमपुकि सुइच्चा नु मेकोकालि चि: ब्लोईसिसि सेल्बा राइच्चि बा । एकोमि माइतिडेइलिसि नु एरिनेसिसि खापिन्दो, तुलिसुसि, नारोदा, हाँसालताम्साल, सेबेरैसे नु कोयाकासि व्थ्का:था नेयादैसि तुलिसु नु रेमुब्लेअमु खोदैँशो मेकोआनके मुल्केमके डोईँत, नाक एच्चि नु दिसा नोले गुर्खिँकालि थैँशा होइच्चो, राइम्दाइम पाइब नु थैँपोस पाइब राइच्चि सुद्दा माल्बा ।
२. मेकोआनके फ्लाँहार्सि, डोईँत नु तुइमातुईसि विशशा सुइश्शा पाचा गेशो माबाअथु याम मेकोआनके तौँबातौँब, रिदुम्पादुम नु बाअशो देब्लापुकिके बांदाँपु दुम्चाडा पा ताअशो मेकोआनके मुल्केम्सि, तायासि शौँसि, ओलोसि नु ओलोसिथुँ शौँफपुकिके नाम्सिकुम्सिमि वाँकुरिकुसि उइत्थिमिकारपुकि एबोच माइताचके वार्चिमि तेन्दोर पाशो उरिगोरापेन्मा (प्रतिव्यवस्थापन) सुद्दा-के दामादिला रागिपुकिमि वार्सिथायाथाप्सि चाअदित्वाच पपाइनिमि ।

बॉ १२

१. एबोच माइताचनु मेकोआनके नेल्लि ओलोसिथुँ नु ओलोसि रिदुम्पादुम, रिदुम्पाखिम नु हाँसालताम्सालपुकि हाम्सिकोईसि पाइब, सुइब्बा, मेकोके थैँपोस पाइब नु शैँब राइच्चि; नेल्लि ओलोसि नु मुल्केम्सि खापिन्दोके सेराशेम पाइब, राइम्दाइम पाइब नु मेको खापिन्दोपुकिमि काकाफ जाअदिस्सि ताइबा पाइब राइच्चि; नेल्लि रिदुम्पाखिमिसि थोकिपुकिके आल्वि नु मेकोतारि निसानिर्सि पाइब राइच्चि; नु नेल्लि मुरु लिमालिसिपुकि आम्रागि लेप्पाइच्चा तातेक राइच्चि बा ।
२. श्याअब्लिप्शो एबोच माइताचनुके ब्लिप्सिगेमि तेन्दोर पाशो खेखे, किन्ताईसि नु वाँकुरिकुसि उइत्थिमिकारपुकिआ दामादिला रागिपुकिमि मेकोआनके आम्मुईँखामि दुम्शो पिदापुईसि थोकि नु मुरु लिमालिसिपुकिमि

एबोच माइताचपुकिके जाअदिस्सि ताइबा पापाइबा नु/याम मेको थोकि चाब्बापाचा चाब्बा गेरातांगे माल्ब निमि ।

बों १३

१. एबोच माइताचकालि मेकोआनके नेल्लि सइनेसि, लोः, श्योःजासि रिदुम्पादुम, श्यार्दा, ब्लोःसि क्याम नु रेमुब्लेअमुपुकिकालि लेंशा ब्लोइँमाब्लोइँसि पाइब, आल्लिच पाइब नु दिसा नोले चासिचालिकालि शेमाशेस्सि पाइब नु किम्युविम्यु, थेम नु मुरुपुकिके आम्केन ने होइच्चो नु मेकोकालि थेंशा होइच्चो राइच्चि बा ।
२. एको राइच्चि राइँमादाइँमा दुम्शो लोः किन्खार पाचाडा काथ्काःथा माल्ब दुम्ताडाना लोःरोसि याम हेर तोब्नासि शिर्चाडा दामादिके गेरातांगे पाशा एबोच माइताचमि होप्नाकेंसिसि, तौब्नातौँबी नु ग्यमग्यासि युअसिचाइँसि रुम्ने चाब्लेल मिनु रुप्शो दुम्माल देंशो लो किन्खार पाचाकालि रागिपुकिमि वाँकुरिकुसि जुफाल यिमायिप्सि पाइनिमि ।

बों १४

१. एबोच माइताचनु शेमासेस्सिडा नेल्लि मुल्केम्मि क्यामपुकिनु रिम्शो गार्मागार्सि दुम्चाडा पा नेल्लि लोःमि सेस्सेब्लेअसे चाअदित्वाच पापाइबो नेल्लि शेंमाशेंसि क्याम नु गिप्शिदुपुकिके चार पोअचा नु मेकोतारि निसानिर्सि पाइब राइच्चि बा ।
२. माइताच मुरुपुकि, इशोसिस्सोसि आल्लानकनु माबाअथु तेकोइ क्योर्थेफेर्थे रागिके सेस्सेब्लेअसेके नेल्लि दायँतारा नु गुर्खीमि राइच्चि बा ।
३. माइताच मुरुपुकि, इशोसिस्सोसि नेल्लि किम्युविम्यु लाड-गा ब्लोइँमासि पानापान जाअशो सुद्दाके आल्लानकके कालि जाम्सिबडाना मेकोआनके आम्केन मुल्केम्मि आम्केन लोःमि गेमागेसि पाशो सेस्सेब्लेअसेमि जाअदिस्सि चाअदित्वाच पापाइबा रागिपुकिमि एबोच माइताचनुके ब्लिप्सिगेमि वाँकुरिकुसि जुफाल यिमायिप्सि पाइनिमि ।

बौं १५

१. एबोच माइताचनु मेकोआनके नेल्लि मुल्के, रिदुम्पादुम, सइनेसि नु दाअसिपुकिके सेवालपपुइँसि नु साकुर्सासिसिआ पिति राइच्चि बा मिनु एको सेस्सेब्लेअसे नु जेम्लाहाअसोसि तुइनाम्सिमि शिर्चाडा कुलकोइँसिमि तारि तास्कूल ताइँसिब ।
२. रागिपुकिमि खोरेखोन्दा दुलिदाइँसि ग्यायाग्यइँसि पाचा नु क्योर्थेफेर्थे शिमासिमसि पाचा मिनु एबोच माइताच नु रुन्देलडा हेर नेल्लि बायाकिम्दापुकिदाःथे मिलोमाइसि, रुयारुबिसि नु बारिनाम्सिकुम्सि पेन्मासासेर पाचा श्याअब्लिप्शो एबोच माइताचनु बारिबार्सिलोः नु वार्चिमि वाँकुरिकुसि जुफालपुकि यिमायिप्सि पाइनिमि ।

बौं १६

१. एबोच माइताचनु मेकोआनके आम्केन लोःमि आम्केन सामासार्सि दामादि चार पोअचा पाइब नु माबाअथु तेकोइ क्योर्थेफेर्थे नेल्लि पारिकडा खेरामाइताचला र्थेसिशो सामासार्सि दामादिमि रामाराइँसि ताअचा पाइब राइच्चि बा ।
२. रागिपुकिले चारुसि सामासार्सिदामादिमि बारिम पुन्थामि माइताच मुल्केम्सि साकुर्सासिसि तारितास्कूल होस देंशो लो किन्खार पाचा वाँकुरिकुसि जुफाल यिमायिप्सि पाइनिमि । रागिपुकिले देमादेँसिके फुइलि फ्लाँहासिसिके किन्खार्सि तारि तेकोइ खोरेखोन्दा माहोइत्थु माइताचआ मुल्केम्सि साकुर्सासिसिकालि गाप्चाकेड याये शुशि पुन्थामि तारितास्कूल पाचा गिम्काः आम्मुइँखामि बाअशो लिःशो सामासार्सि दामादिकालि उरुर्चि पाचामाल्बा ।

बौं १७

१. एबोच माइताच नु मुरुपुकिनु शालाशाल्वि दुम्तेक गार्गिरागिसि नु रागिसि कुरिनो तौँब्नातौँब आःगा गेराताँगे पाशो नेल्लि राइच्चिपुकिको फुइलि शाप्चिचाभ्चि पाइब राइच्चि बा ।

२. रागिपुकिमि माइताच आल्लानकके इशोसिस्सो क्लायाक्लाःसिको योम्थि नु मेकोआनके सोत्तेअशीकरणका कालि सेस्सेब्लेअसेको इम्दामाल्दाकालि शिर्माशिर्शिमा होइनाहोइन मेकोपुकिकालि आख्थिक युप्सिचाईसिला नु क्लायाक्लाःसि फुइलि दुम्ने चाब्बा याम आल्लानके सेस्सेब्लेअसेमि चाअबा नाअति चाब्बा याम आल्लानके खारातिरा याम राराअसि, थुथुँसि, ओलोसिथुँ, नेयाने याम रुम्देबुम्देल्सि थेंपोसमि शेबार्सि दुम्ने सक्को तेकोइ यो गेला माइताचकालि राइम्दाइम पाचा एबोच माइताचनुके बमरिबार्सिलोः नु वार्चमि बारिबु जुफालपुकि थिमाथिप्सि पाइनिमि ।
३. माइताच मुरुपुकिनु कुरिन्गे नु हेर लोःके फिम्सा नाखेर्ग याम दामायाआ पिति तेकोइ यो क्योर्थेफेथसि बान्साँपुपुकि आमपुकितारि शालाशाल्वि मादुम्तेक राइच्चि बा ।

बाँ १८

एबोच माइताचनु मेकोआनके नेल्लि राइच्चितारि वाँकुरिकु पोब पुइँसोपुकिके खाशिकिन ताँगेरिँगेमि आमकेन ताँगेरिँगे दुम्सि आँमिन योःशो पाँजेर्कोचला ब्लिमाब्लिप्सि दुम्बा काथ्काःथा नेल्लि चिँगाचेमि खाशिकिन पाइब गिप्शिदुपुकिकालि थेंशा होइच्चो नु चेलाचेल्सि सेलासेल्सि पाइब राइच्चि बा ।

बाँ १९

एबोच माइताचकालि वाँकुरिकु पोब तौँब्नातौँबी याम ग्यामग्यासि जुफालपुकि थिमाथिप्सि याम कुरिन्गेरिन पाचा डोइँत रागिपुकिमि एबोच माइताचके फ्लाँहार्सि, डोइँत नु तुइमातुइँसि नुसिगौँसि पाचा श्याअब्लिप्शो एबोच माइताचआ आमकेन पाँजेर्कोसि गिप्शिदुपुकिला मेकोपुकिनु रिम्सो थुँडोइँत्सि बारिबार्सिलोः नु वार्च पाइनिमि ।

बाँ २०

१. एबोच माइताचनु नेल्लि होप्नाकेँसिसि, आख्थिक नु रुम्देबुम्देल्सि क्याम याम गिप्शिदुपुकि थेंशा होइच्चा नु मेकोके थेंपोस पाइब, ब्लोइँमाब्लोइँसि

नु थेंपोसआ आम्केन दामादिपुकिके शाप्चिचाम्चिके पुइँसोइसिमि राइमाराइसि दुम्बा नु नेल्लि नेल्लि रिदुम्पाखिमिसि काथ्का:था हेर आरिख्यक गेरागेसिपुकिमि फ्लाँहासिसिडोइँतक ब्लिमाब्लिप्सि दुम्बा राइच्चि बा ।

२. ब्लोइँचाजाइँचा नु थेंपोसके आम्केन कासानपुकि तुलिसु वोनित्लच एबोच माइताच बारिम नु खाराखेम वार्मावार्सि खायाखाप्सिआ राइसोच निमि ।

बॉ २१

१. एबोच माइताचनु सेमासेस्सि, नाखेगे, फेर्नाफेर्सि बारिशेंमाशेंसि नु चि: बारिशेंमाशेंसि खिँ, शेम्कुम, खारातिरा नु रुम्देबुम्देल्सि राइमाराइसिके रागिथेम सुद्दामम आम आरिख्यक नु रुम्देबुम्देल्सि योम्थिमि माबाअथु तेकोइ क्योर्थेफेर्थे शिक उइस्सि दुम्बा राइच्चि बा ।
२. रागिपुकिमि मेकोआनके आरिख्यक नु रुम्देबुम्देल्सि योम्थिमा खुरिन्दा शिक उइस्सि किन्खार पाचाकालि वाँकुरिकुसि जुफाल नु शिर्चाडा बाअत्डाना इशोसिस्सो जुफाल यिमायिप्सि पाइनिमि । माइताच डावु मुरु, मि:शिमुरु, रुयाप, आल्आनक नु खाजामुरुपुकिके राइच्चि नु इशोसिस्सो माल्मामाल्सिपुकि तारि इशोसिस्सो शिर्माशिशिर् गेंसिबा ।

बॉ २२

१. एको किन्थोपातके कुरिन्गेरिन पाशोनु माइताच डावु मुरु, मि:शिमुरु, रुयाप, आल्आनक नु खाजामुरुके राइच्चि नु इशोसिस्सो माल्मामाल्सिपुकि तारि इशोसिस्सो शिर्माशिशिर् गेंसिबा ।
२. माइताच मि:शिमुरु नु आल्आनकमि फुइलि राइम्दाइम शाप्चिचाम्चि पाँमेल देंशो लो किन्खार पाचा रागिपुकिमि एबोच माइताचनुके ब्लिप्सिगेमि जुफालपुकि यिमायिप्सि पाइनिमि नु नेल्लि पारिकडा बायाहिम्सा नु क्योर्थेफेर्थे मादुम्बा सालो आँकिरिस्सि पाइनिमि ।

बौं २३

एबोच माइताचनु थेंपोसआ पिति आम राइच्चि शाप्चिचाम्चि पाचाकालि डोइतिसि नु राम्शिब्नापुकि किँदाखार्का पाइब नु रेमारेंसि पाइब राइच्चि बा । इशोसिस्सोसि, एबोच माइताचनु खारातिरा, खिँ नु आम्पुकिकालि बाँकुरिकुसि सेल्नाना पाशो हेर आख्थिक नु रुम्देबुम्देल्सि गेपेन्मासासेरपुकि गोरायोःसि नु किँदाखार्का पाचा श्यालात्शाअसि कुलकोईसिमि ब्लिमाब्लिप्सि दुम्बा नु जाम्सिबडाना बाअत्डानाकोम्थि मेकोआनके आम्केन गिप्शिदुपुकि तुलिसु मोदेंशो गेपेन्मासासेरपुकि थेयार्थेंसि पातेक राइच्चि बा ।

बौं २४

१. एबोच माइताचनु आम रिदुम्पाखिमिसि बेल्जें नु बेल्जेंसि रावार्सि, राकास नु खारेखापुकिके राइम्दाइमसुद्दा खारातिराआ पिति नेल्लि रिदुम्पाखिमिसि बाअशोदेब्लापुकिकालि थेंशा होइच्चा तातेक राइच्चि बा । माइताच मुरुपुकिनु माबाअथु तेकोइ क्योर्थेफेर्थे नेल्लि रुम्देबुम्देल्सि नु खारातिरा सावापुकिमि जाअदिस्सिके राइच्चि यो बा ।
२. माइताच मुरुपुकिनु ताइबा पाचा जाम्सिब डोयारि राराअसि नु थुथुँसि खारातिराखार्सि शाप्चिचाम्चि पाइब उइत्थि राइच्चि बा । एको राइच्चिके फुइलि ताईसिआ लाँमि बारिबार्सि तातेक पाइब डाम्किन्दुला रागिपुकिमि माल्शो दिम्लागाअसि बार्पाइनिमि ।

बौं २५

एबोच माइताचनु रिदुम्पादुमरेन मेकोपुकिमि नेल्लि आम्मुइँखामि होइश्शो याम हेर पारिकला रोइमारोब्सि पा आल्चि पानापान जाअशो खाप, रागिथे म, पानी नु तटवर्तीय समुद्र नु हेर गाइँदुकासनुको मेकोआनके फ्लादाचिम्दा ओलोसिथुँ नाम्सिकुम्सिकालि थेंशा होइच्चो नु रिम्श्यो सेल्श्या पोब नु एको नाम्सिकुम्सिमा दिसा नोले चासिचालि तारिको नेल्लि उत्तरगेसिथार्सि बहन पातेक राइच्चि बा ।

बाँ २६

१. एबोच माइताचनु मेकोपुकिले रिदुम्पादुमदेखि नै आमै आम्मुइँखामा होइशशो, रोइमारोब्सि पाशो याम हेर पारिकला आल्चि पानापान जाअशो याम तातेक पाशो खाप, रागिथेम नु गाइँदुकासपुकितारिडा राइच्चि बा ।
२. एबोच माइताचनु रिदुम्पाखिमिसि आम्मुइँखा याम हेर रिदुम्पाखिमिसि रोइमारोब्सि याम आल्चिआ पिति मेकोपुकिनु दुम्शो नु मेकोपुकिमि हेर पारिकला तातेक पाशो खाप रागिथेम नु गाइँदुकासपुकिके आम्मुइँखा तातेक मेकोके आल्चि पाइब, थँपोस पातेक नु निसानिर्सि पातेक राइच्चि बा ।
३. रागिपुकिमि एको खाप, रागिथेम नु गाइँदुकासपुकिकालि तौँब्नातौँबी सुइमासुइसि नु राइम्दाइम गेनिमि । मेदैँशो सुइमासुइसि श्याअब्लिप्शो एबोच माइताचके बाअशोदेब्ला, रिदुम्पादुम नु खाप आम्मुइँखा रिदुम्पाखिमिकालि शिर्माशिर्शिमि होइनाहोइन गेमागेसि पाइँसिबा ।

बाँ २७

रिदुम्पाखिमिसि कुल्कोइँसिमिन आम्मुइँखामि बाअनाबाअन जाअशो याम हेर पारिकला रोइमारोब्सि याम आल्चि पानापान जाअशोसुद्दा एबोच माइताचके खाप, रागिथेम नु गाइँदुकासपुकिमि मेकोआनके राइच्चिकालि सुइमासुइसि गे मागेसि पाचा नु थमाइरिमाइ शेमाशेलिसि पाचा रागिपुकिमि श्याअब्लिप्शो एबोच माइताचनुके ब्लिप्सिगेमि मेकोआनके तौँब्नातौँब, रिदुम्पादुम, बाअशोदेब्ला नु खापआम्मुइँखा क्यामकालि बारिम सुइमासुइसि गेनागेन काः खेखे, फ्लाँहार्सि, हार्सिपाँ, हाअसिहाइँसि नु किन्ताइँसि ताँगेरिँगे यिमायिप्सि पा कुरिन्गेरिन पाइनिमि । एबोच माइताचनु एको ताँगेरिँगेमा ब्लिमाब्लिप्सि दुम्बा राइच्चि ताइँसिब ।

बाँ २८

१. एबोच माइताचनु मेकोपुकिमि रिदुम्पाखिमिसि कुल्कोइँसिमिन आम्मुइँखा तातेक पाशो याम हेर लेजेम्सेजेमला रोइमारोब्सिमि होइनाहोइन जाअशो याम आल्चि पानापान जाअशो खाप, रागिथेम नु गाइँदुकासपुकि

नेल्लि फ्लाँहार्सि, डोइँत नु तुइमातुईसि बिमाबिस्सि पा माबाअथु
वोअबेस्सि पाईसावुडाना, ताअसावुडाना, रोइमारोबिस्सि पाईसावुडाना
आल्वि पाईसावुडाना याम शेम्सिर्सि पाईसावुडाना आदुल्लोयुच्चि
पोअचासुद्दाडा दामादिला वार्मावार्सि खायाखाप्सि ताइबा पाइब याम
पाने चाप्तेक माबाअत्तडाना यो बारिम, खाराखेम नु थमाइरिमाइनुसि
शोरासिखायाखाप्सि ताइबा पाइब राइच्चि बा ।

२. श्याअब्लिप्शो मुरुपुकिमि फ्लाँहार्सिसि बिमाबिस्सि पा तुइपाइशो
योम्थिमि एरेसि शेरासिखायाखाप्सि उइत्थि खारिखार्सि, दार नु
तौँब्नातौँबी खार्सिके खाप, रागिथेम नु गाईदुकासके कुलकोईसिमि
याम आक्खासि शेरासिखायाखाप्सिआ कुलकोईसिमि याम हेर शिर्चाडा
वार्मावार्सिखायाखाप्सिके कुलकोईसिमि ताईसिब ।

बाँ २९

१. एबोच माइताचनु मेकोआनके मुदिसोर नु खाप याम रागिथेम नु
गाईदुकासके ख्लेल्सिपि केंसिपाके राइम्दाइम नु राइमाराइसि पाइब
राइच्चि बा । ओदेंशो राइम्दाइम नु राइमाराइसिके कालि रागिमि माबाअथु
तेकोइ क्योर्थेफेर्थे एबोच माइताचके कालि वार्चि गे पेन्मासासेरपुकि
तेन्दोर पा कुरिनोरिन पाइबबा ।
२. एबोच माइताचके फ्लाँहार्सि, डोइँत नु तुइमातुईसि बिमाबिस्सि
पामाबाअथु मेकोआनके खाप याम रागिथेममि क्लायाक्लाःसि खोअशो
पार्सपुकिके साम्सि याम थुमाथुम्सि मापाईसिनिमि देंशो लो किन्वार
पाचा रागिपुकिमि वाँकुरिकुसि जुफालपुकि यिमायिप्सि पाइनिमि ।
३. मोदेंशो पार्सपुकि तुलिसु वाँकुरिकुसि दुम्शो एबोच माइताचला
तेन्दोर नु कुरिनोरिन पाईसावुडाना खोदेंशो पा एबोच माइताचके
खारातिराके पाइब बारिखारातिरा थेंशा होइच्चा नु चिः खारातिरा
सेल्लेके गेपेन्मासासेरपुकि बारिम कुलकोईसिमि कुरिनोरिन दुम्माल

दैँशो लोः किन्खार पाचा यो रागिपुकिमि माल्मामालल्सिखोइसि वाँकुरि कुसि जुफालपुकि यिमायिप्सि पाइनिमि ।

बाँ ३०

१. पुइँसोइसि कुलकोइँसिमि जेम्लाहाअसोसि आफारआ कोःसिमि तारब्लेअशो दैँशो क्लायाक्लाअसि बाम्कोम्थि याम श्याअब्लिप्शो एबोच माइताचला फ्लाँहासिसि बिमाबिस्सि पा गेशो याम आदारसेम्दार पाशो योम्थिमि एरेसि एबोच माइताचके खाप याम रागिथेममि सेन्मा गेरागेःसि मापाइँसिनिमि ।
२. सेन्मा गेरागेःसिकालि एबोच माइताचके खाप याम रागिथेम आल्चि पाचाडोइँत रागिपुकिमि शिर्चाडा ताँगेरिँगेआ दामादिला नु इशोसिस्सो कुलकोइँसिमि पाँजेकोसि गिप्शिदुपुकिला श्याअब्लिप्शो एबोच माइताचनु वाँकुरिँकुसि बारिबारिसिलोः पाइनिमि ।

बाँ ३१

१. एबोच माइताचनु नेल्लि मुल्केम्सि शोंःपो, रिदुम्पाखिमिसि तायासँ नु रिदुम्पाखिमिसि मुल्केम्सि लोःबासि काथ्काःथा नेल्लि नाम्सिदा, सेबेरँसे नु मुल्केम्सि हेराकेँसि मुरु नु युमाचाइँसि गाइँदुकास, ओइरे वाँचेर, बेल्जेँ, राकाराकास काथ्काःथा रावार्सि शोंःपोआ पिति तायासँ, साला रिदुम्पादुम, रेमुब्लेअमु, नारोदा, ग्यार्सिचामिसि काथ्काःथा रिदुम्पाखिमिसि गेराग्यार्सि नु कोयाकासि काथ्काःथा नेयादैँसि तुलिसुपुकिकालि थँशा होइच्चो, निसानिर्सि पाइबे, राइम्दाइम पाइब नु थँपोस पातेक राइच्चि बा ।

मेकोपुकिनु ओदैँशो मुल्केम्सि शोंःपो, रिदुम्पाखिमिसि तायासँ नु रिदुम्पाखिमिसि मुल्केम्सि देमादैँसिपुकितारि नेल्लि तायासि सँसि शोंफ थँशा होइच्चो, निसानिर्सि पाइब, राइम्दाइम पाइब नु थँपोस पातेक राइच्चि यो बा ।

२. एको राइच्चिपुकिके शाप्चिचाम्बिकालि सुइमासुइसि गेमागेसि पाचा नु राइम्दाइम पाचा एबोच माइताचनु ब्लिप्सिगेमि रागिपुकिमि वाँकुरिकुसि दिम्लागाअसिपुकि बार्पाइनिमि ।

बाँ ३२

१. एबोच माइताचनु नेल्लि खाप याम रागिथेम याम हेर गाइँदुकासपुकिआ थेंपोस याम आल्लिकालि डोइतासि नु राम्शिब्नापुकि किँदाखार्का पाचा नु तेन्दोर पाइब राइच्चि बा ।

२. एबोच माइताचके खाप याम रागिथेम याम हेर गाइँदुकास-इशोसिस्सोसि खारेखा, बाकु याम हेर गाइँदुकासके थेंपोस, शेमाल्व याम युप्सिचाइँसिनु श्याअब्लिप्शोकालि वाँकुरिँकुसि पोब तेकोइ रे:शेदो ब्लाशा बिश्शा गेचा डोइँत रागिपुकिमि एबोच माइताचके फ्लाँहार्सि नु तुइमातुइँसि बिमाबिस्सि पा ताइबा पाचाकालि मेकोआनके आम्केन पाँजेकोँसि गिप्शिदुपुकिडा दामादिला श्याअब्लिप्शो एबोच माइताचनु रिम्सो थुँ:पा बारिबार्सिलो: नु वार्च पाइनिमि ।

३. रागिपुकिमि मेदैँशो तेकोइ यो गेरागेसिकालि बारिम नु थमाइरिमाइफुइलि शेरासिखायाखाप्सिकालि वाँकुरिकुसि उइत्थिमिकार चाअदित्वा पापाइनिमि मिनु चुरि मुदिसोरिसि, आरिखिक, रुम्देबुम्देल्सि, मुल्केम्सि याम ओलोसिथुँ वाँकुरिकु शोमाशोम्सिकालि जुफाल यिमायिप्सि पाइँसिबा ।

बाँ ३३

१. एबोच माइताचनु मेकोआनके नेल्लि बाअशोदेब्ला नु रिदुम्पादुम अनकुल्कोइँसि नेल्लि चिंगाचेमा रिमाचेमा याम सायादाप्सि नाम्सिकुम्सिमि खार्शिकिन पाइब राइच्चि बा । एबोच माइताच बाअनाबाअन पानापान जाअशो रागिके मुरुमुइँसि ताइबा पाचा तातेक माइताच मुरुपुकिके राइच्चिकालि एकोमि शेम्चासोर्च मापाइनिमि ।

२. एबोच माइताचनु मेकोआनके आम्केन तांगेरिंगे दुमादुम्सि नेल्लि गिप्शिदुपुकिके रेम्नाचेल्नासि गुर्खिँ किँदाखार्का पाचा नु सायादाप्सि योःतेक राइच्चि बाअबा ।

बाँ ३४

एबोच माइताचनु गार्गिरागिसि मुरुराइच्चि पुअथेदाइँदापुकि दुमादुम्सि आम गिप्शिदुसि रेम्नाचेल्ना नु नेल्लि फ्लादाचिम्दा बाअशोदेब्लापुकि, ओलोसिथुँसि, रिदुम्पादुम, तांगेरिंगे, बाअशोदेब्ला नु तायाताँखिमा दुम्शो योम्थिमि तैयासि क्याम नु रिदुम्पादिमपुकिके पेन्मासासेर, थैपोस पातेक मिनु थैशा होइतेक राइच्चि बा ।

बाँ ३५

एबोच माइताचनु नेल्लि किम्पुविम्पु तारि मुरुपुकिके ख्लेगेखोलो किँदाखार्का पाचा राइच्चि बा ।

बाँ ३६

१. एबोच माइताच, इशोसिस्सोसि गार्गिरागि चोच्ला योअसिशो दुम्शोपुकिनु मेकोआनके आम्केन सायादाप काथ्काःथा चोच-आइच्चिडा हेर मुरुपुकिनु ओलोसिथुँ, मुल्केम्सि, होप्नाकैँसिसि, आख्थिक मिनु रुम्देबुम्देल्सि सिसोमेसोआ गेरागेसिसुद्दामि नेरा, नाम्सकुम्सि नु वार्चि थैःतेक नु मेकोकालि बार्पाइतेक राइच्चि बा ।

२. रागिपुकिले एबोच माइताचनुको बमरिबार्सिलोः नु वार्चमा एको शेशेन्दुकालि सहज सेल्वा नु एको राइच्चिको कुरिन्गेरिन किन्खार पाचाका कालि वाँकुरिकुसि जुफालपुकि यिमायिप्सि पाइनिमि ।

बाँ ३७

१. एबोच माइताचनु रागि याम मेकोके पुइँयासिपुकिनु पाशो जैःजेल, दावाँकाइँथे नु हेर सेल्सिस गेराताँगेपुकिके सुइमासुइसि गेतेक, बिमाबिस्सि

पातेक नु कुरिनोरिन पातेक आ पितिडा राइच्चि काथ्का:था मेदैँशो जै:जेल, दावाँकाइँथे काथ्का:था हेर शेमाल्चि गेराताँगेकालि रागिला सेवालपपुईँसि मिनु आदर तातेक राइच्चि बा ।

२. एको किन्थोपातक तेकोइ यो लो:कालि जै:जेल, दावाँकाइँथे काथ्का:था हेर सेल्सिस गेराताँगेपुकिमि फिलाप्शो एबोच माइताचआ राइच्चिपुकि शोम्सिब याम शियर्सिब दे ले: रोअशा मापाईँसिबा ।

बाँ ३८

रागिपुकिमि एबोच माइताचनुके बारिबार्सिलो: नु वार्चिमि यो किन्थोपातके सिसोमेसो तातेक पाचाकालि तौँबातौँबिसुददाके शिर्चाडा जुफालपुकि यिमायिप्सि पाइनिमि ।

बाँ ३९

एबोच माइताचनु एको किन्थोपातमि ओइँशा फिलप्शो राइच्चिपुकिके शाप्चिचाम्चिकालि रागिला मिनु गार्गिरागिसि वार्चिला आरिख्थक नु सेवेरैँ:सेसि वार्चि ताइबा पाइब राइच्चि बा ।

बाँ ४०

एबोच माइताचनु रागि याम हेर ख्योल्ख्योम्दापुकिनु राम्शिकिम्शि काथ्का:था जियाजिम्के शेल्माशेल्सिकालि बारिम याम हार्सिपाँ ताँगेरिँगेके दामादिला रिप खाशिकिनमि गाब्बा काथ्का:था नेल्लि चासिथासि काथ्का:था मुरुसि राइच्चिपुकि नेल्लि बादाँपुकालि वाँकुरिकुसि तँयासि रोयारुइच्चि ताइबा पाइब राइच्चि बा । मेदैँशो खाशिकिनमि श्याअब्लिप्शो एबोच माइताचके बाअशोदेब्ला, रिदुम्पादुम, तौरैसि काथ्का:था तौँबातौँबि क्याम नु गार्गिरागिसि मुरुराइच्चितारि बारिम क्यारि चाअदिब्बा ।

बाँ ४१

बुमथा रागि गिप्शिदुसि क्यामआ राँफेच काथ्का:था बारिसेवारिसि रुमारुम्सिपुकि नु हेर गार्गिचारुसि गिप्शिदुपुकिमि आक्खासि वार्च नु सेवेरैँ:सि वार्चिके

खुल्माखुल्सि सुद्दा हेर दामादिला एको किन्थोपातआ तौरँसपुकिके फुइलि कुरिनोरिनकालि प्लोइँमागेसि पाइनिमि । एबोच माइताचकालि वाँकुरिँकु सेल्शाबाअशो लिःशो राइँज्राँसिपुकिमा मेकोआनके सहभागिता किन्खार पातेक जुफाल नु दामादिपुकिको गेराताँगे पाइँसिबबा ।

बाँ ४२

बुम्या रागि गिप्शिदु, माइताच राइँज्राँसिपुकिआ पिति थिरिवा दाबारि सुद्दाडा एकोके राँफेच पुकि नु रागिसि खारिँआ सुद्दा एकोके बारिसेवारिँ रुमारुम्सि नु रागिपुकिमि एको किन्थोपातके तौरँसियापुकि पिति सेवालपपुइँसि नु फुइलि गेरागेसिआ पेन्मासासेर नु किन्थोपातके वाँकुरिँकुसिआ युमारैँकि पाइनिमि ।

बाँ ४३

एकेरे रिमाचेमा पाशो राइच्चिपुकिमि सुबुरागिडा एबोच माइताचके ब्लोइँचि, नेया नु काइलिकालि उचि पुअथेदाइँदा थार्माथारिँ पाशोनिमि ।

बाँ ४४

एकेरे रिमाचेमा पाशो नेल्लि राइच्चि नु फ्लाँहासिसि माइताच मिःशिमुру नु वाइँशिमुру एबिसकाकालि उइत्थि कुलकोइँसिमि कुचुहाल्सिसि पाशो बा ।

बाँ ४५

एको किन्थोपातके तेकोइ यो लोःलि एबोच माइताचमि एच्चि शाप्चिचाम्चि पा बाअशो लिःशो याम नोले ताइबा पाइब राइच्चिपुकिकालि शोम्नाशोम्सि पाइब याम शेम्सिशेप्सि पाइब पितिमिप्सिमि ताअसिबा ।

बाँ ४६

१. तेको रागि, खापोनिपो, हुल्मा याम मुरुनु बुम्या रागिगिप्शिदु बारिपात दुलि तेकोइ गेरागेम्सिमि ब्लिमाब्लिप्सि दुम्ने याम तेकोइ गे पाचा राइच्चि दुम्बा पितिमिप्सि राइब पा याम नेल्लिकेडा गोम्रोहोपो नु फ्लाँहारिँ रागिके रागिथेमिसि माब्लोबा माब्लोइबा याम होप्नाकैँसिसि चुन्दिकालि फुइलि

याम ईचिचि कुलकोईसिमि प्लोल्मा प्लोईसि पोब याम शिति पोब तेकोइ
गे पाचा क्यारुइच्चि नाअति याम उरुचि पाइब पितिमिप्सि पिचाडा पा
एको किन्थोपातके तेकोइ यो लोःकालि लेः रोअशा पाचा माजाम्सिब ।

२. दि दैशो किन्थोपातमि तारब्लेअशो दैशो पाशो राइच्चिपुकि शाप्चिचाम्चि
पाशोनु नेल्लिके मुरुराइच्चि नु चिंगाचेमा फ्लाँहासिसिके सेवालपपुईसि
पाईसिबबा । एको किन्थोपातमि तारब्लेअशो दैशो पाशो राइच्चिपुकिके
शाप्चिचाम्चि पाशोनु तौँबनातौँबला किँदाखार्का पाशो नु गागिरागिसि
मुरुराइच्चिआ पिति गेसिथार्सि दुम्सिका चोचगाः ला बाअचा माल्शोबा ।
ओदैशो तेकोइ यो चोचपुकि हेंथेरक्योर्थेफेथसि पाचाडा काथ्काःथा
हेरआन्के राइच्चि काथ्काःथा फ्लाँहासिसिपुकिके बारिम रिमाचेमा नु
सेवालपपुईसि किन्खार पाइब काथ्काःथा सालाफोईसार्सि रुन्देलके
बारिम नु शुःशिन क्लाःकासि माल्मामाल्लिसपुकि शेल्माशेल्सि पाइब
सिसोमेसोकालि साप्पा माल्शो दुम्निमि ।
३. एको किन्थोपातमि तारब्लेअशो दैशो पाशो तौँसिसिपुकिके लेः रोअशा
थमाइरिमाइ, सालाफोईसि, मुरु राइच्चि तारिडा सेवालपुईसि, उइत्थिसि,
क्योर्थेफेथेसि, बारिशारि नु रिम्सो थुँका जेम्दापुकि दुमादुम्सि पाईसिबा ।

नुप्त

Indigenous Media Foundation

Anamnagar, Kathmandu, Nepal

Tel.: 977 1 4102757, 4102689

Email : indigenoustelevision@gmail.com

Website : www.indigenousmediafoundation.org

Publisher

SUNUWAR Indigenous Language, Nepal

Translation :

Uttam Kumar Sunuwar